Влада - Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України

№ 120 (620) ♦ Вівторок, 29 червня 1993 року ♦ Ціна 8 крб.

НАШ ПАРОВОЗ ЗАЛИШИВСЯ НА ЗАПАСНІЙ КОЛІЇ. А МИ-ПО ШПАЛАХ, ПО ШПАЛАХ...

Найнародніший, найдешевший і (хай простить мене комерсант України за те, що ця реклама потіснить його рекламу!) найприбутковіший відпочинок у нашій Вітчизні нині — дикий: з рюкзаком за спиною і п'ятирічним сином під пахвою. Не простоюйте в ломбардах у надії отримати 122 тисячі рублів (скільки ж це у карбованцях?) на путівку дочці в Артек! Не шукайте спонсорів для того, щоб побачити колір морської води не тільки на глобусі! Не сушіть весла передчасно, а сушіть сухарі! Купуйте консерви, доки живий курилка — Держхарчопром! Займайте чергу в залізничних касах, доки ще ходить дизель-електровоз! Не соромтеся свіжого повітря, засмаги, зустрічей мимохідь, тимчасових незручностей під час відпустки! Це ж так природно: відчути себе дикуном з чарівною жінкою — Природою. Вона не грубіян, не відштовхне, не зажадає за себе ціну з трьома-чотирма нулями. Господи, та що ж ще треба?!

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА, В'ячеслава ПУШКАРЬОВА, Михайла САЧКА.

Продиктовано в номер

Нарада у Харкові

Вчора у Харкові відбулася одноденна нарада голів адміністрацій прикордонних областей України і Російської Федерації. З української сторони в нараді взяли участь представники Харківської, Донецької, Луганської, Сумської, Чернігівської, Полтавської та Запорізької областей, з російської — Брянської, Воронезької, Білгородської, Курської, Ростовської. Українську делегацію очолювали — Голова Верховної Ради І.Плющ, Прем'єр-міністр Л.Кучма, російську — Голова Ради Міністрів Російської Федерації В.Черномирдін. Під час зустрічі прийнято угоду про економічне, науково-технічне і культурне співробітництво прикордонних областей України та Російської Федерації, звернення керівників прикордонних областей до Президентів, голів парламентів та урядів цих держав.

Подробиці про нараду — у наступному номері газети.

Цитата дня

Ця зустріч спрямована на налагодження чи, точніше сказати, на відновлення традиційних економічних зв'язків, котрі завжди були і завдяки яким раніше важко було знайти кордон.

Олександр ШОХІН, заступник Голови Ради Міністрів Росії.

ЗВУК об'єднує планету

25-27 червня в столичному Українському домі проходив І з'єднаний Всесвітній український конгрес студентів (ЗВУК) під гаслом «Українські студентські сили світу за розквіт держави, назва якій — Україна».

У форумі взяли участь більш як 500 делегатів — активістів СУС, УСС, молодіжних організацій Канади, США, Бразилії, Австралії, Східної та Західної Європи. Основні проблеми сучасного студентства обговорювались і дискутувались у секціях політики, економіки й бізнесу, освіти, науки, культури, міжнародного співробітництва. Найвищим досягненням ЗВУКу стало створення в Києві Всесвітнього українського студентського інформаційно - координаційного центру, головою якого обрано лідера львівського «Студентського братства» Ореста Васильціва.

А у нас — великий газ

Потужний газовий фонтан із добовим дебетом 1 мільйон 770 тисяч кубометрів ударив із свердловини № 4 на Мачухівському родовищі біля села Кованчик у Приміському районі Полтави.

За оцінкою геологів, він складає 15 мільярдів кубометрів газу, 8 мільярдів із них — промислової категорії. Для порівняння зазначимо, Полтавщина за рік споживає ледь більше 3 мільярдів кубометрів.

АЕС — гіпертонік

Як повідомила служба громадських зв'язків Держатомнагляду України, 28 червня о 8 годині 40 хвилин дією аварійного захисту зупинено блок №3 Запорізької АЕС внаслідок перевищення тиску у другому контурі доаварійної установки.

Причини несправності розслідуються комісією. Виходу радіоактивності у навколишнє середовище не сталося.

За міжнародною шкалою оцінок подію віднесено до нульового рівня.

«Моя мама» — найкраща

На Всеукраїнському фестивалі аматорських кінострічок пам'яті Івана Миколайчука, який проходив у Луцьку, першу премію Гран-Прі присуджено старійший аматорці України Ірині Левчанівській за фільм «Моя мама». Журі, яке очолював відомий режисер Василь Вітер — автор фільму «Іван Миколайчук. Тризна», відзначило роботи кіноаматорів Юрія Калюха з Рівненщини, Леоніда Степаненка з Черкащини, двох Михайлів — Грицюка і Миколайчука з Чернівців, Бориса Супрунчука з Волині та інших. Почесними гостями фестивалю були дружина Івана Миколайчука — Марійка Миколайчук і рідний брат автора — Михайло.

Амбіції замість квартир

Сьогодні в Україні 60 тисяч кадрових офіцерів і 25 тисяч офіцерів запасу не мають даху над головою. Лише в 1993 році буде звільнено з війська ще 33 тисячі. Як адаптувати їх до цивільного життя, де знайти стільки квартир? Голова Комітету соціального захисту військовиків при Кабінеті міністрів України генерал-майор В. Мартиросян до розв'язання цих проблем вирішив залучити ділові кола країни і провести цими днями в Києві Конгрес військовиків та ділових кіл України. Міжнародний інститут управління бізнесом відгукнувся на пропозицію генерала Мартиросяна, пропонуючи офіцерам безплатно пройти перепідготовку й отримати цивільні професії, роботу та житло. На жаль, керівництво Спілки офіцерів України (СОУ) інтерпретувало Конгрес як спробу Мартиросяна розколоти офіцерство і протиставити очолюваний ним комітет СОУ та Міністерству оборони. Міністр К. Морозов підтримав СОУ й заборонив проведення Конгресу військовиків та ділових кіл України. Таким чином, через амбіції знову постраждали справа й люди.

Абзац з листа

Я глибоко переконана: той, хто відчуває себе українцем, і є націоналіст, тобто патріот своєї нації, своєї Вітчизни. В Україні таке почуття виховують з дитинства. Бо на більшій частині її території немає українських шкіл, дітям не прищеплюють любов до рідної мови, історії України.

Л.ФЕДОРЕНКО. Макіївка Донецької області.

ПРЕДМЕТ РОЗМОВИ — ДОГОВІР СНО-1.

Вчора під головуванням першого заступника Голови Верховної Ради України Василя Дурдинця за участю керівників ряду міністерств і відомств відбулося чергове засідання депутатської робочої групи для проробки питань, пов'язаних з ратифікацією Верховною Радою України Договору про скорочення і обмеження стратегічних наступальних озброєнь та набуттям Україною без'ядерного статусу.

Народні депутати заслухали доповіді і грунтовно обговорили питання, пов'язані з визначенням лімітів та обмежень на стратегічні наступальні озброєння у зв'язку з підготовкою до ратифікації договору СНО-1, комплексну програму ліквідаційних заходів стратегічних наступальних озброєнь в Україні, йшлося також про можливі шляхи економічно-фінансового забезпечення Договору, про екологічну безпеку проведення робіт по ліквідації ядерної зброї.

Прес-центр Верховної Ради України

Офіційно

ЗУСТРІЧ Л. КРАВЧУКА З Е. ШЕВАРДНАДЗЕ

За взаємною домовленістю 26 червня в Бориспільському аеропорту столиці України відбулася робоча зустріч Президента України Леоніда Кравчука з главою держави — Головою парламенту Республіки Грузія Едуардом Шеварднадзе, який повертався на батьківщину після офіційного візиту у ФРН. Керівники двох держав обговорили комплекс питань, які становлять взаємний інтерес. Леонід Кравчук і Едуард Шеварднадзе висловили задоволення підсумками зустрічі.

— Ми обговорили шляхи практичного виконання раніше досягнутих домовленостей,— сказав Леонід Кравчук.— Адже не секрет, що підписується чимало документів, але не всі з них працюють. Проінформували один одного про стан справ у наших країнах. Особливу увагу було приділено питанню про можливу участь України в мирному врегулюванні абхазько-грузинського конфлікту. Ми висловили підтримку справедливому розв'язанню цього складного питання в інтересах обох народів.

ДО ВІЗИТУ В УКРАЇНУ

Сьогодні в Україну з дводенним офіційним візитом прибуває Президент Словацької Республіки Міхал Ковач. Програма його візиту до Києва передбачає зустрічі з Президентом України Леонідом Кравчуком, Головою Верховної Ради Іваном Плющем, Прем'єр-міністром Леонідом Кучмою, іншими державними діячами України.

* * *

Міхал Ковач народився 5 серпня 1930 року в Люб.ші. Закінчив Торгову академію та Економічний інститут. З 1956 до 1989 року працював на різних посадах у банківській сфері. Крім того, займався викладацькою та науково-дослідною діяльністю.

Після революції у грудні 1989 року був призначений міністром фінансів Словацької Республіки в уряді національної згоди. На перших вільних виборах у червні 1990 року його обрали депутатом Народної палати Федеральних зборів ЧСФР і призначили міністром фінансів у чесько-словацькому уряді. Після відкликання з поста глави цього уряду Володимира Мечіара Міхал Ковач на знак протесту подав у відставку. Під час виборів 1992 року його знову обрали депутатом Народної палати Федеральних зборів, а на першому засіданні ФЗ 26 червня 1992 року — Головою Федеральних зборів ЧСФР.

15 лютого 1993 року Міхала Ковача обрано Президентом Словацької Республіки. Одружений. Має двох дітей.

Вручені вірчі грамоти

28 червня в Маріїнському палаці Києва відбулася урочиста церемонія вручення вірчих грамот Президенту України Леоніду Кравчуку Надзвичайним і Повноважним Послом Аргентинської Республіки в Україні Луїсом Бакерізом.

Президент України висловив сподівання, що співробітництво нашої країни та Аргентини буде плідним, і побажав успіхів послу в його роботі.

СВІТ ДИВУЄТЬСЯ, А МИ ЗВИКЛИ

В Україні на запрошення Верховного Суду та Спілки юристів України гостює група американських правників з штату Огайо, до якої входять головний суддя Верховного суду штату Томас Мойєр, президент Правничої асоціації Річі Холленбо, адвокати Хелен Кришталович, Володимир Базарко й інші.

Під час знайомства з діяльністю українських законотворчої, судочинної, правоохоронної систем вони були вражені браком незалежності нашої судочинної системи, відсутністю Конституційного Суду тощо. З проектами нашої нової Конституції гості знайомі поверхово, тому на зустрічі з журналістами вони утримались від їх оцінок, висловивши лише сподівання, що наш Основний Закон базуватиметься на загальноприйнятих принципах захисту прав і свобод людини та інтересів держави і при цьому не буде позбавлений оригінальності.

Леонід КУЧМА: «...БРУД — У ПОЛІТИЦІ, А В СЕЛІ — ЗЕМЛЯ»

Як уже повідомлялося, протягом минулої п'ятниці й суботи Прем'єр-міністр України побував з робочим візитом спершу в Одеській, а потім — у Вінницькій областях. Тут він зустрівся з хліборобами, керівниками сільськогосподарських підприємств. У нарадах, які відбулися в Одесі, а потім — у Вінниці, взяли участь представники Президента України з усіх областей, а також керівники Республіки Крим. У поїздці Леоніда Кучму супроводжували міністри: сільського господарства і продовольства — Юрій Карасик, фінансів — Григорій П'ятаченко, перший заступник міністра економіки Валентин Попов, перший заступник голови Національного банку Олександр Веселовський, інші представники міністерств і відомств.

Названі особи зустрічалися з хліборобами, виступали на нарадах перед представниками Президента України, відповідали на запитання. Тобто для них це була теж робоча поїздка, а не прогулянка. І довелося почути претензій стільки, скільки вони, напевне, не чули жодного разу в своїх апартаментах. Бо якщо розгорнуту конкретну програму дій, з якою виступив міністр сільського господарства і продовольства Юрій Карасик, зустріли з розумінням і схваленням, то виконуючому обов'язки голови правління агропромбанку «Україна» Олександру Ковалю, як то кажуть, перепало на горіхи. Критикуючи його діяльність, учасники нарад не забували й про інші комерційні банки та структури, які наживаються на бідах економіки держави.

Коментуючи поїздку до Півдня та Центру України, Прем'єр-міністр України Леонід Кучма сказав, що він з оптимізмом дивиться у завтрашній день. Бо вже нині можна сподіватися на те, що Україна буде з хлібом. Радує і рішучість хліборобів не допустити втрат нового врожаю.

Справді, у Леоніда Даниловича є всі підстави для оптимізму. Адже зустрічався він не з «весільними генералами» і не з селянами, роль яких виконували працівники КДБ, як це було під час відвідин М. Горбачовим Чорнобиля, а дійсно з тими, у кого і про професію не треба питати — досить глянути на їх обвітрені, мозолясті руки. І розмови були відверті. Проте, на відміну від окремих депутатів, що нібито вболівають за село, самі трудівники жодних претензій на адресу уряду не висловлювали. Можливо, через те, що відчували щиру зацікавленість і співпереживання Прем'єра за розв'язання проблем села, не було обіцянок, а велася конкретна мова про постачання пальним, кредитні лінії, поліпшення ведення насінництва на найвищому рівні. Імпонувало людям і те, що Прем'єр не боявся зізнатися, що Москву і полігони, звідки запускають ракети, виготовлені на об'єднанні, яким він керував, знає краще, ніж село. Але він дав зрозуміти всім, що кредити, які одержать селяни, не повинні сприяти розкручуванню інфляції, а підуть під конкретну закупівлю державою майбутнього урожаю зернових, картоплі, цукрових буряків. І кредити ці будуть, по суті, безпроцентними. Водночас уряд розробив і програму індексації коштів сільськогосподарникам за здану продукцію.

Серед проблем, які мають бути розв'язані найближчим часом, — і стосунки села та різних посередницьких структур. Останні, вишукуючи різні лазівки в законах та користуючись безладдям в економіці, наживаються на праці селянина. Необхідно покласти край обдуруванню та обдиранню села — ці слова Леоніда Кучми вже підтверджені конкретними кроками уряду щодо встановлення реальних цін на сільськогосподарську продукцію, прискорення взаєморозрахунків, забезпечення пальним та запчастинами до збиральної техніки.

Підбиваючи підсумки свого візиту та відповідаючи на запитання журналістів у Бориспільському аеропорту, Леонід Данилович сказав, що декрети уряду стосовно села ніколи не йшли врозріз з інтересами останнього. Можливо, були помилки в тактиці, але ж кожен день вносить свої корективи. Тому і створено нещодавно центр економічних реформ, до якого увійшли практики і теоретики. Він оперативно реагуватиме на зміни в економічній ситуації. А щодо бруду, з якого опоненти уряду завжди розпочинають розповідь про село, то там, як наголосив Леонід Кучма, його немає. Є земля і прекрасні люди, які трудяться на ній. А справжній бруд — у політиці, де на перший план висувають корпоративні або особисті інтереси, а не інтереси народу...

Василь ТУГЛУК.

Київ — Одеса — Вінниця — Київ.

Верховна Рада: коментар тижня

САКРАМЕНТАЛЬНЕ ПИТАННЯ

Місцним, коротким і влучним був би коментар минулого парламентського тижня в устах ліквідаторів наслідків аварії на ЧАЕС. Моторошно... Щонайменше 16 разів — на роботу, на обід, з обіду, на вечерю, і так щодня, протягом тижня,— кожен з депутатів Верховної Ради проходив повз цих чоловіків. Вони, сидячи на матрацах, з білими пов'язками на головах «Голодую», тихо, без галасу, звертали увагу на себе усіх перехожих. І народні обранці їх бачили. А може, не всі? Може, одверталися, може, на інший, не центральний вхід до Верховної Ради завертали, щоб не бачити? Може. А ті чоловіки так цілий тиждень — то під холодним дощем, то під пекучим сонцем, коли нудить і голова паморочиться від голоду, чекали, поки обранці народу виправлять своє помилкове рішення.

А історія така. Коли у парламенті й уряді шукали, на чому зекономити бюджет, вносили зміни і доповнення до чорнобильських законів, позбавили статусу ліквідаторів, зокрема працівників пунктів санітарної обробки (ПУСО), і дезактиваторів. Та хвороби, які вони заробили на тих ПУСО, у тому числі й променева, від зміни статусу не відступили. Ходіння потерпілих від аварії та від законодавців по кабінетах влади, листи, звернення ні на кого — ні в Кабінеті міністрів, ні у Верховній Раді,— не справили такого враження, щоб, скажімо, ще в березні, внести зміни до лютневого рішення.

Тільки на третій день голодовки, 23 червня, народний депутат Анатолій Матійко зачитав у парламенті заяву голодуючих ліквідаторів і звернувся до Кабінету міністрів з вимогою прийняти рішення:

— Ці люди працювали і нічого не вимагали. Вона страждають на променеву хворобу. Стан їхній поганий, я вам як лікар кажу. А ми їм не тільки не допомагаємо, а ще й позбавляємо того, що вони мали. Яка різниця, де вони «схопили» бери, де одержали опромінення! Шановні панове з Кабінету міністрів, де ж ваша людяність? Вирішіть це питання, ради Бога!

Було дано доручення і не тільки КМ, а й постійній Комісії з питань Чорнобильської катастрофи внести необхідний для розв'язання проблеми проект постанови.

Наступного, вже четвертого дня голодовки ліквідаторів, документ був готовий. Та прийняти його не судилося, бо під кінець дня були присутні всього 89 депутатів в залі. І ліквідатори рішення не одержали. «Розглянемо проект постанови завтра зранку, коли буде кворум»,— пообіцяв перший заступник Голови Верховної Ради В. Дурдинець. Але й зранку, на п'ятий день голодування, документ не вносився на розгляд: щось у ньому там додати ще треба було... А потім, вже близько 12-ї, у залі, як констатував Голова Верховної Ради І. Плющ, знову кворуму для голосування не було. Лише 145 народних обранців працювали на засіданні. Решта? А вона, мабуть, вже прослизнула повз голодуючих, щоб виробляти політичну й економічну стратегію і тактику незалежної України, або розбудовувати її, або зустрічатися з виборцями, агітувати, щоб прийшли на референдум і сказали: «Довіряємо парламентові і вручаємо йому свою долю!». Дарма, що чоловіки під стінами Верховної Ради на матрацах, з пов'язками на головах «Голодую» ще три дні, аж до вівторка — то під холодним дощем, то під пекучим сонцем, коли нудить і голова паморочиться від голоду,— чекали...

Сакраментальне питання про людяність поставив народний депутат Анатолій Матійко.

Світлана ПИСАРЕНКО.

ПАРТІЇ ХОЧУТЬ ДІЙ ВІД ПРЕЗИДЕНТА

До засобів масової інформації надійшла заява Президії **Партії вільних селян України (ПВСУ)**, в якій говориться, що «всенародно обраний Президент повинен взяти на себе всю повноту виконавчої влади і відповідальний перед народом, який довірив йому з доброї згоди пост глави держави». А щоб зробити це, Президент повинен, на думку ПВСУ, наслідувати приклад свого польського колеги Л. Валенси: розпустити Верховну Раду і своїм указом зібрати Конституційні збори, котрі мають прийняти закон про вибори на багатопартійній основі і нову Конституцію.

Крім того, ПВСУ закликала народних депутатів наслідувати приклад заступника Голови ВР В. Гриньова і «піти з гідністю, прийнявши пропозицію Президента і вимогу народу України».

* * *

Одночасно з названою заявою надійшло звернення політичних партій — ініціаторів створення Національного Конституційного комітету до Президента України. Демократична, Українська республіканська, Соціал-демократична, Конституційно-демократична, Ліберальна, Ліберально-демократична, Національно-консервативна партії, Українська партія шанувальників пива, партії демвідродження, зелених і справедливості та Народний рух (всього 12) пропонують Л. Кравчуку: виступити з ініціативою про внесення на всеукраїнський референдум 26 вересня питання про скликання Конституційних (Установчих) Зборів; зібрати нараду політичних партій, котрі підтримують цю ініціативу; на нараду запросити також представників усіх інших політпартій.

Президент поки що мовчить...

Володимир СКАЧКО.

ЗВІЛЬНЕНО ВІД МИТА

З метою стимулювання надходжень окремих видів товарів в Україну Кабінет Міністрів постановив звільнити від обкладання ввізним митом у 1993 році значну групу товарів. Це, зокрема, живі тварини, посадковий матеріал (насіння), шроти із насіння олійних культур, нафта і нафтопродукти, ряд виробів хімічної промисловості, зокрема, необхідних для випуску добрив, засобів захисту рослин, медичне обладнання, папір і картон, тканини, кольорові метали тощо.

Контроль за виконанням постанови покладено на Міністерство фінансів і Державний митний комітет.

Ради і земельна реформа

ВАЖКА ЗЕМЛЯ

Нині серед селян побутує хибна думка: земельну реформу вигадали для того, щоб розігнати колгоспи, поробити всіх фермерами, а потім ті розоряться, свої ділянки спродадуть заморським гостям з повними гаманцями й змушені будуть в них наймитувати за кусень хліба насущного. Що ця думка далека від істини, певно, не треба доводити. Адже мета реформи протилежна — зробити з наймита колгоспно-радгоспної системи справжнього господаря матінки-годувальниці. Тобто поставити рівень його благополуччя у пряму залежність від власної праці.

Ось і чергова, чотирнадцята, сесія Кіровоградської обласної Ради, що розглядала хід земельної реформи, попри відзначення виконання «значного обсягу робіт, пов'язаних з перерозподілом земель, реформуванням земельних відносин», змушена була підтвердити: «в окремих районах області ще повільно запроваджуються нові форми господарювання на землі». Звісно, винна тут і консервативна селянська психологія, коли люди самі не хочуть ставати фермерами та й іншим заказують це робити. Винна й місцева влада, яка інколи відверто протидіє фермерському рухові. Є й такі факти. Та пояснювати тільки цим «пробуксовку» земельної реформи на місцях було б наївно.

Кіровоградці, навпаки, стараються. Подейкують, навіть входять до трійки лідерів серед областей України у здійсненні реформи земельної власності. Самих фермерських господарств зареєстровано 902, що на 659 більше проти відповідного періоду минулого року. До земель запасу передано 175,3 тисячі гектарів... Створено резервний фонд площею 120,4 тисячі гектарів. На базі колгоспів створено 314 колективних сільськогосподарських підприємств, 13 селянських спілок, 14 асоціацій. Це все менш як за рік від липня 1992-го, коли обласна Рада прийняла обласну програму земельної реформи.

І все ж, скажемо відверто, що загалом в області (як і в Україні) із земельною реформою «не виходить поки що». У чому причина?

— А вона в тому,— вважає заступник начальника управління земельних ресурсів облдержадміністрації Іван Владов,— що проведення реформи не підкріплено матеріально. Як відомо, цю роботу покладено на Ради базового рівня — сільські, селищні й міські. А в них ні техніки відповідної та інструментарію, ні фахівців. Правда, ввели в сільрадах посади землевпорядників, але обіймають їх люди некваліфіковані. З інструментарію лиш сажень двометровий. Та й то в одного довший, в другого — коротший сантиметрів на двадцять. Я вже не кажу про теодоліт,— рулетки простої ніде купити...

За словами Івана Васильовича, самим місцевим Радам ні фізично, ні матеріально з поставленими завданнями просто не впоратися. І в прийнятому Кабінетом міністрів Декреті «Про приватизацію земельних ділянок» вимога: «Селянським, селищним, міським Радам народних депутатів забезпечити передачу протягом 1993 року громадянам України у приватну власність земельних ділянок...»,— звучить принаймні наївно. Дуже нагадує відому «червоногвардійську атаку на капітал». Наперед можна передбачити, що її не виконають. Через брак засобів втілення в життя.

Ще в п'ятдесяті роки було встановлено межові знаки, які відділяли, наприклад, колгоспну землю від лісосмуги чи дороги або ставка. Минув час, лісосмуги позростались, знаки ті позгнивали, і скільки тепер у нашій державі чиєї землі, ніхто не скаже. Все це треба обміряти, занести до планів, а затим разом з актом про передачу вручити майбутньому власникові. Не тільки фермерові чи колективному сільгосппідприємству, а й власникові садиби, гаража чи дачі. Уявляєте, скільки роботи? І це тоді, коли в Радах базового рівня ні «спеців», ні техніки! Тому й не віриться, що все це зроблять протягом поточного року. Тим паче, що в області планують документи на право колективної власності видати 180 колективним сільськогосподарським підприємствам (з 341 наявного), а в управлінні земельних ресурсів назвали цифру ще скромнішу — підготовлено всього 50 проектів такої документації.

Це не означає, що в управлінні сидять склавши руки. Навпаки, розробили його співробітники хороші програми з земельної реформи, заклали їх у комп'ютери. Замовили й зробили аерофотозйомку половини території області, проводять шифрування населених пунктів. І комп'ютер видає таку чітку документацію, яку жоден землемір не зробить. Але комп'ютерів — усього два і обидва — в Кіровограді.

Треба було б якомога швидше Кабінету міністрів розробити відповідну документацію про самих виконавців. А то, крім прийнятого в лютому ц. р. положення про державний земельний комітет, немає відповідних положень про обласні управління земельних ресурсів, про їхню інспекторську службу, яка покликана бути охоронцем земельного багатства, слідкувати за його раціональним використанням, а також про належне матеріально-технічне оснащення. Досі цього немає. Намітивши велику справу, запланувавши справжню революцію в аграрному секторі, центральні органи управління про тилове забезпечення наступу турбуватися не поспішають. Сподіваються, що з реформою власними силами впораються місцеві Ради. А вони, залишившись з нею віч-на-віч, часто виявляються безпорадні.

Микола ВОЛОК.
Кіровоград.

У партіях і рухах

НА ОСНОВІ ЗДОРОВОГО ГЛУЗДУ

Півтора року тому в газетах, по радіо і телебаченню промайнула інформація: у Києві створено Українську партію шанувальників пива (УПШП). Серед багатьох інших ця привернула увагу хіба що незвичною назвою. І ви теж посміхнулися? На здоров'я, бо посмішка свідчить аж ніяк не про найгірший стан душі. А відсутність у програмі будь-яких «ізмів» викликає лише повагу.

Але не посміхайтеся скептично, адже це тільки назва та й годі. Ідеї ж, що їх пропагує це новоутворення, нічого спільного з нею не мають. За винятком хіба того, що, збираючись, члени партії, бува, обговорюють свої проблеми за кухлем пива.

Насправді ж, у партію об'єдналися серйозні люди, які мають серйозну програму, побудовану на основі здорового глузду. Нова партія — це політичний союз однодумців, що прагне побудувати в Україні цивілізоване громадянське суспільство на засадах пріоритету приватної власності та загальнолюдських цінностей.

У центр своєї політики УПШП ставить людину, яка має повноцінно жити, а не існувати. Для цього партія прагнутиме створити такі політичні та економічні передумови, які допомагали б кожному громадянинові якнайкраще реалізувати себе.

На засіданні «круглого столу», куди крім журналістів були запрошені політики, громадські діячі, політологи, з інформацією про цілі і програму партії виступили її співголови Владислав Єрмаков, Павло Тарновський, Петро Сергієнко.

— Якщо в інші партії приходять люди, невдоволені чимось у нашому нелегкому житті, — підкреслювали вони, — то ми ставимо за мету об'єднати найширші кола співгромадян заради злагоди в суспільстві. Це буде партія парламентського типу з ліберальною орієнтацією і центристською позицією.

Організатори не робили таємниці з того, що у своїй діяльності партія спиратиметься на підтримку підприємців і бізнесменів. Гасло «Нам немає що втрачати» знімається, а в суспільстві має з'явитися якомога більше людей, зацікавлених у високій віддачі своєї праці, які в результаті її щось матимуть і це «щось» примножуватимуть і захищатимуть. Тільки за такої умови в нашій економіці все стане на свої місця.

Нині у складі УПШП налічується 2,5 тисячі чоловік, які мешкають у Запоріжжі, Чернігові, Черкасах, Києві, Республіці Крим. Поки що в планах партії не входить об'єднання з іншими партіями і блоками. А от включитися у політичну боротьбу за владу УПШП готова. Хоч і завдання висуває досить скромне: здобути хоч би п'ять відсотків місць у парламенті. Проте досягнення цієї мети вважатиметься як великий успіх.

На запитання кореспондентів, чому протягом півтора року УПШП не відзначалася особливою активністю, один із співголів Павло Тарновський відповів, що партія розгортатиме свою діяльність у найбільш гострі політичні моменти, напередодні виборів. Нині такий момент настав,—вважає Павло Тарновський.

Учасники розмови за «круглим столом» дали оцінку політичної, економічної ситуації в Україні, висловили свої погляди на події, які нині відбуваються в нашій країні.

Заявила про себе ще одна партія з досить привабливою програмою. А чи повірять і підуть за нею люди, поживемо — побачимо.

Валентина ПИСАНСЬКА.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

ПРО ЗАХОДИ ЩОДО ПОЛІПШЕННЯ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПРОДУКЦІЮ І ПОСЛУГИ КОМУНАЛЬНИХ ЕНЕРГЕТИЧНИХ І ВОДОПРОВІДНО-КАНАЛІЗАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Враховуючи безперервний цикл виробництва, транспортування і реалізації продукції та послуг комунальних енергетичних і водопровідно-каналізаційних підприємств, **постановляю:**

Встановити, що розрахунки із споживачами, крім житлово-комунальних, бюджетних організацій і населення, за електричну і теплову енергію, послуги водопостачання і водовідведення проводяться на основі показників вимірювальних приладів та діючих тарифів без акцепту платників.

Президент України Л. КРАВЧУК

м. Київ
25 червня 1993 року

АРБІТРИ ВИМАГАЮТЬ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

23 червня 1993 року в Києві відбувся позачерговий пленум Вищого Арбітражного Суду України. З доповіддю «Про деякі проблеми здійснення правосуддя арбітражними судами України в умовах правової реформи» виступив голова Вищого Арбітражного Суду України Дмитро Притика.

Заслухавши та обговоривши його доповідь, пленум констатує, що з моменту утворення системи арбітражних судів України працює дійовий механізм здійснення правосуддя в господарській і управлінській сферах. У процесі розбудови державності і проведенні судово-правової реформи ця система вдосконалюється і набуває рис, притаманних судовій владі в демократичній правовій державі.

З моменту утворення до арбітражних судів України надійшло близько 320 тисяч позовних заяв. Основна частина розглянутих справ — це спори, які виникають під час виконання договорів (більш як 200 тисяч), а також спори, що мають місце під час їх укладення, зміни умов і розірвання. Значно зростає кількість спорів про визнання недійсним актів ненормативного характеру. Рік у рік є тенденція зростання звернень прокурорів до арбітражних судів. Збільшується кількість справ про банкрутство, а також таких, що випливають із земельних відносин, поділу майна тощо.

Поява нових категорій спорів, нечіткість окремих положень законів України «Про оренду», «Про банкрутство», законодавства, яке регулює земельні відносини, відсутність належного цивільного та господарського законодавства ускладнюють роботу арбітрів.

У зв'язку з цими обставинами та через недостатність досвіду у частини арбітрів, які поповнили систему арбітражного суду останніми місяцями, мають місце випадки прийняття хибних рішень, затримки із розглядом справ, безпідставного повернення позовних матеріалів тощо.

Необхідність скликання позачергового пленуму обумовлена тим, що останнім часом зі сторони Рад народних депутатів усіх рангів, органів виконавчої влади та різних відомств, засобів масової інформації (радіо, телебачення, преси), а також окремими народними депутатами Верховної Ради України посилились спроби тиску на арбітражні суди при вирішенні конкретних господарських спорів.

Широкі верстви підприємницьких структур проявляють неповагу до суду і суддів. Непоодинокі факти ігнорування рішень і постанов суду.

Учасники пленуму висловлюють занепокоєння цими тенденціями, які гальмують реалізацію Концепції судово-правової реформи щодо забезпечення незалежності суддів і недопустимості втручання в їх діяльність. Слід особливо відзначити, що посилились прямі випади проти конкретних представників судової влади, що винесли рішення, які з тих чи інших міркувань не задовольняють певних осіб.

Державні інституції відповідно повинні вжити необхідних заходів до припинення таких ганебних у будь-якому цивілізованому суспільстві явищ, що дискредитують судову систему та її працівників.

Враховуючи зазначені факти і проблеми в здійсненні правосуддя, пленум прийняв рішення:

1. Зобов'язати голову Вищого Арбітражного Суду України поінформувати Верховну Раду України, Президента України, Генерального прокурора України та Кабінет міністрів України про факти, викладені в його доповіді на пленумі, і рішенні пленуму Вищого Арбітражного Суду України.

2. Президії Вищого Арбітражного Суду України:

— розробити і подати до Верховної Ради законопроекти про захист арбітрів і вдосконалення законодавства про незалежність суду;

— внести відповідні проекти змін до Закону «Про арбітражний суд» і Арбітражного процесуального кодексу щодо відповідальності за неповагу до суду і невиконання його рішень.

3. Просити Верховну Раду прискорити прийняття основних нормативних актів щодо регулювання ринкових відносин (Цивільний і Торговий кодекси та інші) і встановлення гарантій здійснення правосуддя та звернути увагу Кабінету міністрів на невиконання абзаців 5 і 6 пункту 7 постанови Верховної Ради Української РСР «Про порядок введення в дію Закону Української РСР «Про арбітражний суд» і пунктів 5, 6, 7 постанови Верховної Ради України «Про порядок введення в дію Закону України «Про статус суддів».

4. Зобов'язати голів арбітражних судів розробити дійові заходи щодо поліпшення добору кадрів та підвищення професійного рівня арбітрів, визнати за необхідне ще раз попередити арбітрів щодо персональної відповідальності за законність та якість прийняття рішень.

5. Рекомендувати Арбітражному суду Республіки Крим, арбітражним судам областей, Києва і Севастополя налагодити тісніші зв'язки із засобами масової інформації для об'єктивного висвітлення проблем становлення і діяльності судової влади в Україні, регулярно виступати з роз'ясненням чинного законодавства.

Володимир СНІТКО.

Продиктовано в номер

Заводи під ключ

З 29 червня до 2 липня в Національному виставочному центрі в Києві (колишній Республіканський центр виставок і ярмарків) проводитиметься друга міжнародна виставка «КонстрУкраїна -93». Її організатор — італійська компанія «Арке Інтернейшнл» спільно з кооперацією «Укрбудматеріали» за активного сприяння виставочного Центру. Про цю виставку розповідає президент компанії «Арке Інтернейшнл» Марко Пінетті.

— Понад п'ятдесят фірм з Італії, США, Німеччини, Франції, Ліхтенштейну, Австрії, Польщі, Туреччини і України представляють тут свої технології, устаткування і товари для будівельної індустрії.

Будівельники молодої української держави зможуть на виставці детально ознайомитися з найновішими технологіями та устаткуванням, що їх використовують у світовій будівельній промисловості: від машини для обробки скла, дерева, природного і штучного каменю до заводів під ключ.

Тримайсь «Електрон» — їде Патон

Цими днями у Сумах чекають на приїзд президента АН України Б.Патона. Він має намір ознайомитися з проблемами й перспективами розвитку заснованого тут Інституту прикладної фізики, а також приладобудівного об'єднання «Електрон».

Шлях до собору?

Християнсько-демократична партія України провела в Києві засідання свого міжконфесійного клубу експертів. У ньому взяли участь представники православної, греко- католицької, протестантської та римо-католицької церков. Обговорено тему «Церква і школа». Учасники засідання запропонували Міносвіти започаткувати в школах України курс релігіознавства і вести його як силами церковних, так і світських вчителів.

Урагани над Поділлям

Минулого тижня над Поділлям без перестанку кружляли чорні хмари. Дощі не вщухали. А іноді їм на зміну зривалися урагани. Наче сірники ламали стовби телефонних та електричних мереж, віковічні дерева, залишали будинки без покрівлі. Найбільше лиха зазнали Підволочиський, Тернопільський, Хмельницький і Летичівський райони Хмельницької області, Калинівський, Козятинський і Хмільницький райони — Вінницької області. Тільки на Вінниччині було знеструмлено більше 30 сіл, 26 колгоспів, 5 радіотрансляційних дільниць. У кожній області працюють комісії з надзвичайних подій. Завершуються відновлювальні роботи. Збитки, завдані ураганами, підраховуються.

Червоний півень на хлібному полі

У радгоспі "Насінницький" Цюрупинського району сталася біда: згоріло 25 гектарів озимої пшениці. Господарству завдано збитків на десятки мільйонів карбованців.

— Пожежі на полі передувала не менш драматична подія, — повідомив прокурор транспортної прокуратури Василь Рубель, — загорівся тепловоз. Сталося це 24 червня на 123 кілометрі Одеської залізниці, недалеко від пшеничного масиву. Машиніст Сергій Серба з помічником марно намагалися загасити полум'я, яке перекинулося з машини на пшеницю.

Комп'ютери за «спасибі»,

або Як колишні військові бізнесменами стали

Хіба міг хтось із керівників цього спільного підприємства, колишніх військовослужбовців, а нині офіцерів запасу, років сім тому хоча б уві сні побачити себе бізнесменом? Доля, здавалося б, раз і назавжди визначила їхній шлях: навчання, служба в армії, у багатьох — наукова робота на кафедрах військових училищ. Але нагрянула перебудова, армію почали скорочувати. Вічне питання: куди подітись? І подумали однополчани: а що, коли зібрати старих друзів, воїнів-технарів, і заснувати власне підприємство?

Підібралася дружна команда однодумців. Не вистачало маленької «дрібнички» — стартового капіталу, без якого будь-яку справу затівати безглуздо. Довелося на початку торгувати і посудом, і одягом, і парфумами. Хоча, зізнатися, для колишнього військового метушня з «барахлом» принизлива. Однак з часом з'явився невеликий капітал, а з ним і можливість зайнятись комп'ютерами.

Сьогодні фірма «НТТ» — один із провідних постачальників комп'ютерної техніки в Україні. В тому числі від таких всесвітньовідомих виробників, як «Хьюлетт Паккард», «Стар», «Інтел».

— Отже, від торгівлі відійшли й до торгівлі... повернулися? — намагаюся «підчепити» свого делікатного співбесідника, начальника виробничого відділу фірми, кандидата технічних наук, підполковника у відставці Юрія Мула.

— Ми надаємо клієнтам комплекс послуг, — Юрій Петрович підкреслено ввічливий й незворушний. — Це монтаж, тестування і налагодження комп'ютерів, а також гарантійне обслуговування. Інженери нашого сервісного центру готові, наприклад, за п'ятнадцять хвилин усунути будь-яке пошкодження у придбаному комп'ютері. Робиться це просто: замінюємо повністю вузол, а з дефектним ми потім самі розбираємося. До ваших послуг, крім того, інженер-консультант, який постійно чергує у сервісному центрі.

Фірма утримує ціни на достатньо низькому рівні, щоб зацікавити покупця. Цим, буває, і користуються комерсанти. Окремі партії комп'ютерів тричі перепродують. Однак, якщо виникає у користувача якась поламка, за гарантією приходять сюди, і йому не відмовляють. Репутація фірми — вище за все: Багато хто каже «спасибі». Недарма серед основних споживачів продукції «НТТ» — апарат Президента України, представництво ООН, госпуправління СБУ, Міноборони, Академія наук, інститути кібернетики, геофізики, ядерних досліджень.

У кінці бесіди запитую у консультанта, що для нього важливіше: цікава робота чи висока платня?

— Мені платять досить непогано для того, щоб працювати було цікаво, — Олексій Карлик, виявляється, — тонкий дипломат. — А загалом умови праці і заробітку тут досить жорсткі. Контракт на три місяці, а там — як себе покажеш. Чесно працював, ще продовжать на три місяці, з більш високою платнею. Ні — вибачте...

Між іншим, весь цей суворий порядок з його ефективною системою виробництва послуг і комерції — лише лицьовий бік справи. Є у підприємства чимало проблем, пов'язаних з недосконалістю нашого «ринкового» законодавства. Можна було б розповісти, скільки бюрократичних перепон довелося подолати, скільки «мінних полів» пройти. А скільки їх ще попереду...

— Років через п'ять житимемо зовсім інакше, — говорили мені у фірмі. — Разом з нами — в завтрашній день, — такий наш девіз.

Юрій ДМИТРИЧЕВ,
журналіст.

Пам'ять

І розцвіли малинові знамена

Вже 342 роки минуло з часу битви козаків Богдана Хмельницького з польськими шляхтичами під Берестечком. І знову над козацькими могилами розквітли синьо-жовті і малинові прапори. А в Георгієвській церкві, що на території заповідника, вперше відправлялася служба українською мовою. І сам заступник Патріарха Київського і всієї України Митрополит Київський Філарет приїжджав вшанувати пам'ять полеглих козаків. А перед тим відбулася науково-теоретична конференція, присвячена битві під Берестечком. Та битва не увінчалася перемогою, підкреслювали науковці, бо в українського народу не було належної єдності.

На мітингу, що відбувся на Козацьких могилах, виступали народні депутати України Тарас Нагулко, Микола Поровський та Василь Червоній. Козаки Волинської Січі склали присягу на вірність Україні.

Та не бачили серед тих, хто стояв із похиленою головою перед скринею з козацькими кістками, директорів промислових підприємств, голів колгоспів, ректорів вузів.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.
Рівне.

Щось новеньке

Коли не вистачає сірників

Львів. Товари широкого вжитку, що їх випускає виробниче об'єднання «Полярон», зажили особливої популярності не лише в покупців України, а й за її межами.

Перш за все це п'єзозапальнички для побутових газових приладів, а також фотоспалахи «Электроника ФЕ-15» і «Электроника ФЕ-16». Причому їх живлення можливе як від електромережі потужністю 220 вольт, так і від акумуляторів.

На знімку — Олеся Павлюк демонструє п'єзозапальнички.

Фото **Володимира ПЕСЛЯКА.**

Зверніть увагу

Дітям — на здоров'я

Розпорядженням представника Президента України у Чернівецькій області Івана Гнатишина для оздоровлення дітей працівників бюджетних установ, багатодітних, малозабезпечених сімей, дітей, що залишились без батьківської опіки, з обласного бюджету виділено понад 33 мільйони карбованців, а 700 тисяч — дітям, які перехворіли екзогенною інтоксикацією.

Це вже третя нинішнього року підтримка малюкам з боку держадміністрації.

Василь БАБУХ.

Вітаємо і співчуваємо

15 років тому одному із жителів села Верхня Сагарівка Буринського району, який вчасно не розрахувався за електроенергію, обрізали на хаті дроти. Похилого віку чоловік, маючи на руках дочку-інваліда, увесь цей час марно оббивав пороги різних інстанцій, щоб повернули йому право абонента. Невідомо, скільки ще тривала б бюрократична тяганина, якби до сільради на особистий прийом громадян не приїхав представник Президента у районі Іван Ховрат. В оселі ветерана вечорами знову світить електрика, а от керівнику районної електромережі, мабуть, доведеться розлучитися з начальницьким кріслом.

Віталій МАКСЮТЕНКО.

Сумська область.

З кримінальної хроніки

Автомобільні інтеркрадії

Працівники управління СБУ Харківської та Закарпатської областей разом з колегами із прокуратури викрили організовану злочинну групу, до якої належали, зокрема, і митники з комерсантами. Група спеціалізувалася на незаконному ввезенні в Україну викрадених за кордоном легкових автомобілів. Тепер заарештовано вже вісім чоловік, у яких вилучено 14 іноземних автомашин, фальшиві печатки, що використовували для підробних документів, а також валюту і цінностей на суму близько 50 мільйонів карбованців. Слідство триває.

Микола ГОРВАТ.

Ужгород.

Прощення, та не всім

Упродовж двох років, відколи прокуратура Сумської області виконує Закон «Про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні», розглянуто справи на 2021 чоловіка. Повернуто добре ім'я 848, котрих було засуджено переважно за антирадянську агітацію та релігійні переконання. В силі залишені вироки за загальнокримінальні злочини, зраду Батьківщині та пособництво окупантам під час минулої війни.

У сусідів

Поки Кишинів думає, Тирасполь наводить мости з Комратом

Після того як проект закону про особливий статус гагаузького регіону парламент Молдови відклав у довгий ящик і передав на експертизу до Ради Європи, розпочався зустрічний рух двох відокремлених регіонів республіки — Півдня і Придністров'я.

Днями відбулося перше засідання міжурядових комісій Тирасполя й Комрата, головного міста Півдня, які працюють над двосторонніми економічними угодами. Серед перших підсумків переговорів — заходи, вжиті адміністрацією Придністров'я щодо постачання пального в південні райони Молдови.

У той час коли діалог Тирасполь — Комрат уже приніс успіх, переговори між Кишиневом і Тирасполем, можна сказати, зупинилися на нульовій позначці. В ході чотиристоронніх переговорів з питання статусу східних районів не зареєстровано жодних результатів, заявила глава тираспольської делегації Ганна Волкова.

Світлана ЧАЛА.
Кишинів.

Професіоналізм — у шані

Як відомо, селяни вирощують худобу не лише для того, щоб мати від неї молоко чи природні добрива, а ще й, коли настане час, забити її на м'ясо. Але, напевно, далеко не кожний може здійснити відповідну «операцію». От і доводиться звертатися до професіоналів. Наприклад, у швейцарському кантоні Грізон пропонують свої послуги цілі бригади професійних різників худоби, які кочують від ферми до ферми, виконуючи нелегку роботу (на знімку). До речі, за статистикою сім'я фермера може рік їсти м'ясо, ковбаси та сосиски, одержані від однорічного кабана.

Фото Кейстон—ІТАР—ТАРС.

Опозиція поза законом

Ліквідувати опозиційні партії та рухи в Таджикистані — таке рішення прийняв недавно Верховний суд цієї центральноазіатської країни. Заборона стосується Демократичної партії, ісламської партії «Відродження», народного руху «Растохез», який об'єднав переважно представників інтелігенції, та товариства «Лали Бадахшон», заснованого етнічними памірцями.

Відразу після того, як у грудні минулого року до влади прийшли сили антифундаменталістського напрямку, генеральний прокурор республіки зажадав припинення діяльності опозиції на тій підставі, що її прихильники та лідери порушили норми чинного законодавства. Зокрема, утворили озброєні угруповання. Опозиція була звинувачена також у здійсненні антиконституційного перевороту, коли у вересні минулого року під дулами автоматів було усунено Президента Р.Набієва. Голова судової колегії Сабзалі Рахмонов не погодився з оцінкою цієї справи як політичної. «Вона суто громадянська», — зауважив він. Але, на думку спостерігачів, подібне твердження є досить спірним.

Один із західних дипломатів так відгукнувся на рішення таджицької Феміди: «Із забороною опозиції країна зробила крок у протилежному напрямку від демократії. Крок небезпечний».

Таджицький прем'єр Абдумалік Абдуллоджанов все ж оптиміст у своїх оцінках. «Мова не йде про заборону багатопартійності, — зазначив він. — Нехай буде навіть 100 партій, які б критикували уряд. Але ми не дозволимо існувати жодній, що кличе народ до зброї та пропагує національну ворожнечу». Під час виголошення рішення суду у залі не було представників від опозиції. Майже всі лідери зазначених партій і рухів залишили Таджикистан.

«Ми готові з'явитися перед судом, але судом нейтральним», — заявила Ульфатханум Мамадшоєва, член президії товариства «Лали Бадахшон». Вона поки що не вірить у демократизм нинішньої влади у Душанбе і тому не наважується повернутися додому з примусової еміграції.

Юрій КУШКО.
Душанбе.

Лит впрягається у віз економіки

Затяжні перипетії з введенням національних грошей у Литві позаду — з 25 червня у країні править лит. Протягом трьох тижнів — аж по 24.00 20 липня — всі розрахунки на території Литви здійснюватимуть як тимчасовою валютою — талонами, так і литами (1:100). По закінченні цього строку лит стає єдиною грошовою одиницею в республіці, за винятком торгівлі та послуг за іноземну валюту — нею можна буде розраховуватися по 31 липня.

Власники доларів, марок та іншої твердої валюти можуть обміняти її в банку на лити за курсом. Уряд Литви вважає, що такі заходи сприятимуть зміцненню національної валюти. Як це вдасться здійснити на практиці, покаже час. Принаймні, на Гарюнальському ринку, де збираються валютники з усього колишнього Союзу та інших держав, не поспішають позбутися «зелененьких». Скупка валюти йде на повен хід. І теза про те, що встановлене урядом співвідношення долара до лита як 1:5 буде стабільним, викликає у місцевих ділків лише криву посмішку.

Щоразу, коли настає час якихось економічних нововведень, народ почувається обібраним. Хочеться сподіватися, що за такий довгий період підготовки до введення литовської валюти передбачено й враховано можливий розвиток подій. І що мешканцям республіки не доведеться вкотре зазнавати сеансу «шокової терапії», опинившись у шкурі піддослідного кролика, а згодом вислуховувати від державних мужів виправдання у скоєному.

Надія ДОРОНІНА.
Вільнюс.

Гортаючи зарубіжну пресу

Вашингтону потрібна всеохопна стратегія

Україна — суверенна держава, і США будуть ставитися до неї як до суверенної держави. Під час свого недавнього візиту до Києва міністр оборони Лес Еспін не залишив жодних сумнівів щодо цього. Проте оскільки українські націоналісти чинять дедалі більший тиск, аби зберегти на території країни ядерну зброю, постають сумніви, якою суверенною державою прагне бути Україна — такою, що виконує свої міжнародні зобов'язання, чи ядерним ізгоєм, що провокує сутичку за право гарантування безпеки в регіоні.

Торік Вашингтон зумів переконати Україну пообіцяти відмовитися від ядерної зброї: вона мала ратифікувати договір з СНО і приєднатися до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї. Але Україна продовжує опиратися щодо виконання цієї своєї обіцянки і передачі боєголовок Росії для їх знищення. Еспін вчинив мудро, висловивши припущення, що як проміжковий захід Україна могла б зняти ядерні боєголовки з ракет і літаків і складувати їх під міжнародним контролем на своїй території. У такий спосіб можна було б обійти українських націоналістів, які грають на страхові перед відновленням залежності від Росії для того, щоб досягти здійснення власних ядерних амбіцій. Націоналісти відводять Україну в бік від здійснення більш важливого завдання — реформування економіки до того, як гіперінфляція знищить її.

За цієї обстановки, якщо Вашингтон має намір добитися від України відмови від ядерної зброї, він не може ставитися до цієї проблеми як до суто технічної. Необхідно виробити всеохопну політичну стратегію. Частина цієї стратегії — розв'язати питання, що пов'язані з занепокоєнням України стосовно власної безпеки. Вашингтон може обговорити співробітництво в сфері безпеки з Україною, однак не без залучення до цього процесу Росії. Інший важливий елемент — розширення залучення США до процесу здійснення в Україні внутрішніх реформ. Вашингтон може виступити спонсором проектів з демократизації і заохочувати заходи, що покликані захистити права російської меншості в Україні і української меншості в Росії.

«Нью-Йорк таймс» (США).

Експрес-інформація

С.Гусейнов — не прем'єр, але відправляє війська на фронт

Військові підрозділи, вірні лідерові збройної азербайджанської опозиції С.Гусейнову, відійдуть від Баку і передислокуються до зони вірмено-азербайджанського конфлікту. Про це повідомив сам С.Гусейнов, який зустрівся у столиці Азербайджану з Головою Верховної Ради республіки Г.Алієвим. Сторони обговорили стан справ на фронті та громадсько-політичну ситуацію в республіці. С.Гусейнов спростував повідомлення про те, що йому запропонували пост прем'єр-міністра. Тим часом Президент Азербайджану А.Ельчибей все ще перебуває в нахічеванському селі Келекі.

Європа підтримує — араби засуджують

На маніфестацію протесту проти США і ООН перетворилася церемонія поховання загиблих під час ракетного обстрілу Багдада, що його здійснили в суботу Сполучені Штати. Вашингтон завдав іракській столиці ракетного удару у відповідь на підготовку іракськими спецслужбами замаху на колишнього Президента США Дж.Буша. З цього приводу відбулося екстрене засідання Ради Безпеки ООН, на якому, однак, не було прийнято жодного рішення. Але більшість європейських країн підтримала американську акцію. Великобританія, Росія, Франція назвали ракетний удар виправданим кроком. Водночас арабські держави засудили дії США.

Щоб не провокувати обстрілів

Обстріл грузинських позицій з танків і мінометів здійснили в неділю ввечері абхазькі формування. Про це повідомив прес-центр грузинських військ, дислокованих в Абхазії. Водночас у Сухумі відбулася зустріч Голови Верховної Ради Грузії Е.Шеварднадзе з представниками військового командування та уряду автономної республіки. За заявою прес-центру, грузинська сторона поки що утримується від дій у відповідь, щоб не провокувати обстрілу Сухумі.

Обговорюють новий план

Переговори щодо мирного врегулювання у колишній Югославії відновилися учора в Женеві. Учасники розглядають спільний план Сербії та Хорватії про утворення в Боснії конфедерації трьох осередків — мусульманського, хорватського і сербського. Президент Боснії А.Ізетбегович продовжує бойкотувати переговори, в яких беруть участь міжнародні посередники, більшість членів колективної Президії Боснії і Герцеговини, лідери боснійських хорватів і сербів.

У центрі уваги — проблеми нацменшин

Третє засідання україно-угорської Змішаної комісії з питань національних меншин відбулося в місті Н'їредьгазі (Угорщина). На ньому було розглянуто хід виконання попередніх рекомендацій комісії, а також намічено подальші спільні кроки, спрямовані на забезпечення прав національних меншин в обох країнах. Учасники засідання також розглянули проблеми роботи пропускних пунктів на україно-угорському кордоні.

Африка радиться

Дводенна нарада Організації африканської єдності (ОАЄ) відкрилася вчора в Каїрі. В її роботі беруть участь керівники майже 40 африканських держав. На порядку денному — питання регіонального співробітництва в багатьох галузях, зокрема у справі врегулювання конфліктів на Африканському континенті. Передбачено, що учасники наради оберуть Президента Єгипту Х.Мубарака новим головою ОАЄ.

Зі спільною заявою

готові виступити на сесії Парламентської асамблеї Європи, що відкрилася вчора в Страсбурзі, делегації Латвії, Литви та Естонії. У заяві говориться, що виведення російських військ з цих трьох держав не можна пов'язувати з питанням про права людини. У документі наголошується, що твердження про дискримінацію національних меншин у країнах Балтії не мають жодних підстав.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

ЧИ ВИХОВАЄ ДЕРЖАВА ЦИВІЛІЗОВАНОГО ПІДПРИЄМЦЯ?

Наше сьогодення життя-буття дедалі більше нагадує величезний базар із його споконвічною суттю: куплю — продам. Таке враження, що до комерції вдалися всі, кому не ліньки. В одних це викликає коли не обурення, то незадоволення, в інших — бажання вирватися, нарешті, із злиднів, треті стурбовані цією ситуацією.

Саме до третіх і належить служба державної податкової інспекції. Їй дедалі складніше контролювати посередницьку і торговельно-закупівельну діяльність новоявлених комерсантів, кількість яких стрімко зростає. А коли вже не стає державного ока, то часто-густо з'являється спокуса приховати від влади свої прибутки, обшахраювати молоду державу.

І ВСЕ ж, в будь-якій податковій інспекції вас запевнять, що суворо охороняють державні інтереси, і представлять усі необхідні докази. Так, у Костянтинівці, середньому за розмірами місті в Донецькій області, податкова інспекція склала близько 90 протоколів за фактами порушення законів про прибутковий податок і про підприємництво. В результаті стягнуто 800 тисяч карбованців штрафу з малих підприємств і три мільйони — з приватних підприємств. І ще: за нехтування законів, в тому числі — за приховування прибутків від сплати податків, припинено діяльність 12 малих підприємств.

Чи спроможні в чомусь переконати наведені вище цифри? Скажімо, в тім, що жорстокість закону дисциплінує бізнесмена? Теоретично так має бути. Але на практиці... Візьмімо ту ж Костянтинівку. Тут зареєстровано близько 800 підприємців без набуття статусу юридичної особи. Але лише 90 із них щось виробляють — шиють шапки, одяг, в'яжуть... Всі інші спеціалізуються на посередницьких і торговельно-закупівельних операціях. Тепер уявімо собі таку ситуацію: «маркітант» із посвідченням костянтинівського міськвиконкому вирушає, наприклад, до кордону з Польщею, купує там товар і везе його у рідний Донбас. Відомо, що ціна такого товару на прикордонних ринках відсотків на 30 нижча, ніж у шахтарському краї. Але скажіть, хто зашкодить комерсантові під час заповнення декларації про прибутки звести до мінімуму свій «бариш»?

До речі, про труднощі контролю: Валентина Земелєва, керівник костянтинівської податкової інспекції, зізналася в складнощах контролю комерційної діяльності на місцевих ринках. Співробітникам її служби працювати там сьогодні просто неможливо. На законні вимоги пред'явити документи про повноваження, як правило, лунають образи й погрози. Доводиться закликати на допомогу міліцію. Ось так тепер два органи влади і діють — тандемом. Питання лише в тому, чи вистачить на всіх їхньої державної уваги? Охочих займатися купівлею — продажем більшає, а податкових інспекторів уже не вистачає.

Сьогодні в Костянтинівці зареєстровано понад 250 малих підприємств і 60 кооперативів. Щодо МП, то їхні засновницькі статути передбачають, здебільшого, і виробничу, і комерційну діяльність. Останню включають ніби про всяк випадок. Одначе на практиці все виходить інакше: сьогодні 90 відсотків місцевих фірм зайняті виключно комерцією. І в цьому парадоксі немає нічого несподіваного. Це, швидше, закономірний результат прорахунків у державній податковій політиці. Вигрібаючи майже повністю прибутки підприємця, держава практично паралізувала його ділову активність у сфері виробництва.

Особливо чітко простежується даний висновок на тлі галопуючої інфляції. Кожний черговий стрибок цін на матеріали, особливо на енергоносії, призводить до зростання виробничих затрат. Але чим далі, тим більше треба коштів на покриття збитків і, відповідно, тим менший прибуток. Нарешті, настає момент, коли з'являється потреба в додаткових джерелах фінансування, щоб якось звести кінці з кінцями. Можна взяти банківську позику під грабіжницькі проценти, але є ризик прогоріти і тоді... Інший шлях, багато в чому ілюзорний, — заробити гроші на комерційних операціях із дефіцитними товарами, щоб опісля інвестувати їх у виробництво. Ілюзія ж у тому, що ніхто не вкладатиме капітал у діло, яке стало нерентабельним, коли попереду — майже ніяких реальних перспектив. А посередницька тактика — вичікувати. Отож і чекають.

Отже, ми стаємо країною кооперативів, але базарного штибу. Податкова інспекція Костянтинівки намагається, скільки є можливості і сил, «цивілізувати» кожного нового підприємця, довести до нього через інструкції, через інші нормативні акти єдину думку: процвітання можливе лише за умови дотримання законів. Та коли самі закони гальмують ділову активність, чи можна тоді виховати цивілізованого підприємця, а не хапугу і рвача?..

Василь ФУЧИЖІ.

Костянтинівка Донецької області.

Реконструкція — спосіб виживання

У точно визначений строк (липень минулого року) на орендному підприємстві «Дніпроважмаш» вдруге за більш як піввікову історію зупинили на заплановану реконструкцію механічний цех тюбінгів. (Для непосвячених: тюбінг — основний елемент збірного кріплення підземних виробок при прокладанні ліній метро, тунелів, стволів шахт). Створене на початку 30-х років винятково для будівництва Московського метрополітену, це виробництво згодом поставляло свою продукцію в усі міста колишнього Союзу, де прокладалися підземні магістралі. Але коли в першому випадку причиною зупинки виробництва була Велика Вітчизняна війна, то нині підприємство ішло на реконструкцію свідомо. Щоб вижити і не загинути.

Адже не секрет, що економічне безладдя позначилось і на темпах будівництва метрополітенів у країнах СНД — кількість замовлень зменшилась. Скромнішими стали запити і «оборонки», яка раніше мала солідну частку в загальному обсязі випуску тюбінгів. У цих умовах необхідним був прорив на світовий ринок, на що не можна було відважитись без конкретно докорінної модернізації технологічного процесу.

І на будмайданчику, по суті, справді йшов бій за виживання. Якщо у ливарному цеху наголос зробили на капітальному ремонті з частковою заміною обладнання, то механічний чекало повне оновлення. На місці старого, давно віджилого свій вік цеху, народжувалося сучасне виробництво з нормальними умовами праці. Фактично тільки трьох стін і даху не торкнулася тут реконструкція. Починаючи з планування, зламали старі фундаменти, оновлювався весь парк фрезерних верстатів, кран-балки, встановлювались кантувачі подавання тюбінгів на склад готової продукції.

До долі реконструкції доклали руки якщо не кожний, то дуже багато заводчан. Адже на них, а не на підрядчиків зі сторони ліг основний тягар технічного переозброєння виробництва. Будова стала справжнім випробуванням для створеного на підприємстві власного будівельного підрозділу.

Не марнувала весь цей час заводська служба маркетингу. До її сфери потрапили як традиційні споживачі, так і нові замовники. Наполегливість, підприємливість не могли не дати результатів. Як з'ясувалось, на просторах СНД вже ждуть не діждуться дніпропетровської продукції. А з узбецькими метробудівцями підприємство просто вийшло на міждержавний контакт. Сутність його ось у чому. Невдоволені строками поставок з петербурзьких підприємств, ташкентські спеціалісти безпосередньо на місці ознайомилися з ходом реконструкції на «Дніпроважмаші» і, остаточно зупинивши свій вибір, підписали великий контракт на поставку тюбінгів уже на нинішній рік. Зацікавленою стороною виступив третій його учасник — Дніпропетровське постачальне територіальне управління. Розплачуватися південна республіка буде кабельно-провідниковою продукцією, в якій відчуває гострий дефіцит Україна. Та це ще не все. Підприємство сміливо вступило в конкурентну боротьбу за право брати участь у тендері з фірмами ФРН, Японії, Англії на поставку тюбінгів для будівництва лондонського метро.

У перші січневі дні, через півроку, практично всі формувальники, ливарники, фрезерувальники повернулися на свої звичні робочі місця. І заклякли від подиву. Настільки були вражені змінами: у ливарному цеху — сонячне проміння, в механічному — вишикувались чіткими рядами свіжопофарбовані верстати. Нелегкий період його освоєння йшов пліч-о-пліч з початком випуску товарної продукції — договірні зобов'язання треба виконувати. У січні відвантажено на адресу замовника перші 120 тюбінгів, у лютому — наступні. Поки що здано в експлуатацію три лінії з чотирьох, та й на четвертій не припиняються монтажні й пуско-налагоджувальні роботи.

Наладчик Володимир Гиря — ветеран колективу, понад двадцять років життя віддав рідному цехові. Небагатослівний, він усе ж не міг стримати емоцій:

— Переміни вражаючі. Крім того, що обладнання 40-х років замінили найновішими верстатами, змінилось і саме приміщення, куди просто приємно ввійти. Наш настрій? Люди скучили за справжньою роботою!

Віктор САНІН.

Дніпропетровськ.

ДНІПРОПЕТРОВСЬК. Що може випускати мале підприємство з милозвучною назвою «Ланжелотті»? Напевно, щось красиве і витончене... Так і є: поки що єдине в Україні, воно спеціалізується на виготовленні мозаїчних плит, якими можна встеляти підлогу громадських і культурно-видовищних приміщень.

І вигляд, і якість продукції привабливі, та й ціни порівняно невисокі, хоча, як і у кожного підприємства, турбот із сировиною та обладнанням у «Ланжелотті» вистачає.

А недавно тут освоїли випуск ліпних виробів із гіпсу — оправ для люстер, декоративних ваз.

На знімку: художник-оформлювач Інесса БАЛАЄВА.

Фото Анатолія КРАСНОЖОНА.

Польовий стан

ДОБРУ НЕ ПРОПАДАТИ

У селянській спілці «Раранче» Новоселицького району косовиця багаторічних трав розпочалася мляво. Рослини стали перезрівати. І тоді керівництво згадало про «старий» спосіб заготівлі сіна. Всім жителям села оголосили, що кожен може брати ділянку травостою і косити за натуроплату. Якщо косар заготовляв корм на рівній місцині, то йому належить третина скошеної частки, якщо на важкодоступній площі — половина. І стимул подіяв. Люди масово вийшли на луки й левади.

Загалом Буковина проводить кормові жнива значно краще, ніж торік. Темпи робіт перевищують минулорічні. Кілька районів, як, наприклад, Хотинський, Кіцманський, Новоселицький, уже скосили всі багаторічні трави.

Василь БАБУХ.

Чернівецька область.

ПЕЖО – ДОСВІД ДОРІГ УСЬОГО СВІТУ!

Багаторазові переможці ралі «ПАРИЖ-ДАКАР» автомобілі «ПЕЖО» довели свою міцність, надійність та економічність, і свій престиж повсюди – від пісків Сахари до автострад Америки.

Автомобілі «ПЕЖО» від офіційного імпортера «ІЛТА Київ» – це гарантія та фірмовий сервіс.

Двигун – дизельний чи бензиновий, додаткове обладнання, колір – на Ваш вибір.

ПРОДАЖ: Київ-10,
вул. Січневого повстання, 11-А
тел. (044) 290-40-33, 290-42-48
Львів (0322) 72-26-34, 72-59-28
Донецьк (0622) 55-30-94, 99-85-06

СЕРВІС: Київ,
Залізничне шосе, 25
тел. (044) 268-40-01

J5

106

205

306

405

405 Break

PEUGEOT ilta KIEV OFFICIAL IMPORTER

Фірма «Ятрань» реалізує друкарські машинки «Ятрань», складання, настроювання, єдина гарантія — 2 роки, а також портативні «ІВІЦА».

Тел. 546-63-27.

СП «3 КОМ» РЕАЛІЗУЄ:

комп'ютери 286, 386 і принтери А3,
модеми (MNP5),
телефакси КХ 50,
калькулятори 16-розрядні,
комплектуючі до комп'ютерів.

ТЕЛ. (044) 220-07-69, 220-83-71 (ФАКС).

Справжня насолода - завжди з Вами !

Жувальна гумка

kent

Turbo

укен ЛТД

Тел./факс (044) 543-97-23

УКРАЇНСЬКО-НІМЕЦЬКЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО

ДНІПРО-МЕТАЛ AG

офіційний ділер Дніпропетровського трубопрокатного заводу ім.Леніна

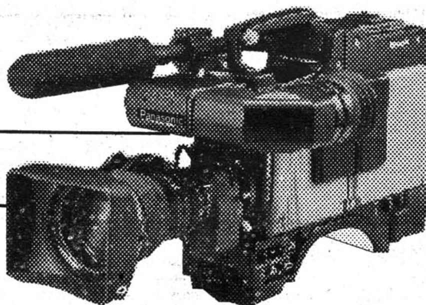
ПОСТАЧАННЯ ПО КОНТРАКТАХ ТА УГОДАХ В УКРАЇНУ, КРАЇНИ БЛИЗЬКОГО ТА ДАЛЕКОГО ЗАРУБІЖЖЯ З ЛІЦЕНЗУВАННЯМ ТРУБ, ЛИСТОВОГО ТА ПРОФІЛЬНОГО ПРОКАТУ, МЕТАЛОВИРОБІВ

ТЕЛ.:(0562) 411382, 411331, 470414, 525122
ФАКС:(0562) 470414, 525131

ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ ВИДЕОТЕХНИКА

ВИДЕООБОРУДОВАНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО И ВЕЩАТЕЛЬНОГО КАЧЕСТВА
Студийные съемочные и монтажные комплексы
Оборудование форматов SVHS, MII, Betacam SP, Betacam 2000 PRO и D-3
Рабочие станции компьютерной анимации

WESCOM

Украина, 310046
Харьков, ул.Пожарского 2/10
Тел. (0572) 94-76-01, 94-15-42
93-40-75
Факс (0572) 94-16-58, 94-35-73

ПОЛНАЯ ДВУХЛЕТНЯЯ ГАРАНТИЯ НА ВСЕ ВИДЫ ОБОРУДОВАНИЯ, ДОСТАВКА И УСТАНОВКА

Організація реалізує побутові кондиціонери БК-2300.

Тел./факс (044) 551-74-97.

Точка зору

ХОЧЕТЬСЯ, АЛЕ КОЛЕТЬСЯ, БО ДОРОГО,

або До питання про автономію в Україні

Для того, щоб предметніше говорити про вимоги окремих областей економічної самостійності, спробуймо оцінити деякі цифри, надані Міністерством статистики Верховній Раді України перед розглядом бюджету на 1993 рік.

Таблиця 1. *Вироблений національний доход разом і в розрахунку на душу населення по регіонах України за 1991 рік (фактичні ціни).*

Регіон	Вироблений національний доход			Вироблений національний доход у розрахунку на душу населення	
	Всього млн укр.крб.	Питома вага регіону в Україні	Місце серед регіонів в Україні	Разом укр.крб.	Місце регіону в Україні
1	2	3	4	5	6
Україна	224293,7	100	—	4313,3	—
Донецька обл.	19729,2	8,8	1	3688,0	22
Республіка Крим	9412,0	4,2	9	3658,1	23
Луганська обл.	10457,7	4,7	8	3638,5	24
Житомирська обл.	7145,1	3,2	14	4740,6	5
Львівська обл.	12882,3	5,7	4	4654,2	7
Полтавська обл.	8886,5	4,0	10	5049,7	2

Таблиця 2. *Витрати бюджетних коштів і централізованих фондів у 1993 році в розрахунку на 1 жителя*

Регіон	Чисельність населення станом на 01.01. 1992 р. (тис.чол.)	Витрати місцевих бюджетів (млн крб.)	В т.ч. рахунок субвенцій (млн крб.)	Фінансування з державного бюджету (млн крб.)	В т.ч. за рахунок Фонду Чорнобиля (млн крб.)	Кошти, які залишаються в регіонах через систему податкових пільг	Фінансування з централізованих фондів	Разом витрат		
								Сума (млн крб.)	в розрахунку на 1 жителя (тис.крб.)	Місце в Україні
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Донецька область	5332	365460	—	328175	3425	418529	463199	1575363	295	4
Республіка Крим	2156,1	171380	55320	194654	1073	109047	109707	584788	271	7
Луганська обл.	2871,7	169934	—	207495	3055	289205	272055	938689	327	3
Житомирська обл.	1495,9	98081	26406	189644	121394	44631	109153	441509	295	4
Львівська обл.	2751	155931	—	163047	1109	98606	155782	573367	208	21
Полтавська обл.	1758,5	106331	—	126692	6769	108285	142848	484156	275	6
Всього по Україні	51801,9	3473887	314080	4069150	611300	2567708	3492792	13603536	263	

Як видно з таблиці 1, твердження про надзвичайно багаті регіони, яких «обдирають» і яким потрібна самостійність, дещо перебільшені. Адже всі люди прекрасно розуміють, що головне — не загальна сума національного доходу, про що кричать апологети автономності, а національний доход на душу населення. Національний доход Китаю багато більший, ніж Бельгії, але рівень життя...

Досить порівняти цифри, наведені в колонках 10 і 11 таблиці 2 і в колонках 5, 6 таблиці 1, щоб зробити висновки про економічну основу вимог «економічної самостійності». Але це не всі цифри. Так, у тому ж бюджеті України на 1993 рік є ще дві цифри: компенсація різниці в цінах на вугілля — 206600 млн. крб., та видатки на розвиток матеріально- технічної і соціальної сфери вугільної промисловості — 110000 млн. крб. Як ви розумієте, ці гроші йдуть не до Житомирської чи Полтавської областей, а на Донбас.

Крім цих видатків, бюджет передбачає фінансування заходів, пов'язаних з поверненням кримськотатарського, німецького та інших депортованих народів, — 23802 млн. крб., фінансування програми стабілізації економіки Республіки Крим — 57000 млн. крб. та міста Севастополя — 28850 млн. крб.

На мій погляд, це дуже цікаві і промовисті цифри, які підтверджують, що регіони з потягом до самостійності досить дорого обходяться Україні, і самостійність Криму не зменшила видатків України на Крим, а навпаки — ці видатки зросли. Але, незважаючи на збільшення фінансового вливання в економіку Криму чи економіку Донбасу, сепаратистські настрої там не зменшуються, а вимоги щодо додаткових ресурсів посилюються.

Мені здається, що населення Донбасу не знає наведених вище цифр, а шахтарі, які постійними затяжними страйками ставлять економіку України на межу краху, не зовсім розуміють, що вугільна галузь Донбасу уже сьогодні нікому більше не потрібна. Адже коли Донбас 1918 року використали для повалення Української Народної Республіки, він був потрібен Росії, точніше — його вугілля, а тепер там є своє вугілля, і багато дешевше...

Так, сьогодні Донбасу важко. Але водночас важко всім. Та навіть у ці важкі часи Україна не обділяє Донбас увагою. Цифри промовляють самі за себе. Тому потрібно думати про наслідки своїх дій — і страйкарям, і їхнім керівникам. Адже якщо на цій хвилі й можна взяти владу, то від питання збитковості вугільної промисловості нікуди не дітися...

Анатолій ТКАЧУК, заступник голови Комісії Верховної Ради України у питаннях законодавства і законності.

Освіта

ХТО ВИМОРОЖУЄ ВРУНА

Перші паростки українізації одеських шкіл намагаються знищити тамтешні шовіністи.

Мовні міжусобиці на руїнах колишньої імперії не вщухають. Недавно долучилися до цього, на превеликий подив української інтелігенції, й видатні діячі російської культури — академік Д.Лихачов, письменник С.Залигін, співак Є.Нестеренко, композитор Г.Свиридов, патріарх всія Русі Алексій II. У своєму зверненні до парламентів незалежних держав вони стверджують, що в нових країнах СНД національна мова ***«стає ворогом іншої національності, для іншої мови».*** *То чи не можна уникнути такого кроку, оскільки* ***«зайве — ворог корисного і довготривалого, ворог усього гуманного і справедливого?»***

Запитання це в устах російських інтелігентів звучить риторично. Тож не дивно, що йому відразу поспішили підспівати представники великого російського народу в різних регіонах колишнього Союзу.

Довелося недавно й Міністерству освіти України ознайомитися з листом-скаргою від Одеського відділення республіканського товариства російської культури «Русь» за підписом заступника його голови Г.Ричагова. У ньому стверджується, що в Одесі розгортається кампанія українізації, її **«вопиюще антидемократический характер вызывает возмущение широких масс населения страны, особенно в областях Юга и Востока Украины, не говоря уже о Крыме».** Навчання в школах і вузах переводиться на українську мову.

Товариш Ричагов і його однодумці вважають: така державна політика суперечить законодавству України і Декларації прав людини.

Насамперед вражає нетерпимий і, подекуди, знущальний тон листа, огульність звинувачень без жодного прикладу, без будь-якої аргументації, без жодного натяку на участь членів Одеського відділення товариства «Русь» як громадян України в розбудові нашої держави.

Тоді аргументами оперуватиму я.

Реальна ситуація в Одесі така. На все місто... 3 україномовні дитячі садки, 56 — з українськими і російськими групами, тобто ті, де несміливо тільки-но почали запроваджувати українську мову, — 56, і 247 — російськомовні.

У місті лише 2 україномовні школи. Щоправда, за три останні роки надано статус україномовних 32, але, по суті, вони залишилися російськомовними, бо викладання українською мовою ведеться тільки в перших класах. Повністю російськомовних шкіл в Одесі на сьогодні — 86.

Ще разючіші є співвідношення кількості учнів, які в них навчаються: в україномовних — 1090, в російськомовних (без урахування двомовних) — 160695.

В Одесі нині мешкає півтора мільйона чоловік, з них українців — 52 відсотки, росіян — 46, інших національностей — 2. Відповідно шкіл з національним складом має бути приблизно порівну. Міністерство освіти України запроваджує поступовий, демократичний за своєю сутністю перехід навчальних закладів на українську мову. Відповідно до постанови уряду «Про державну програму розвитку української мови та інших національних мов» (від 12 лютого 1991 року) в Одеській області до 1998 року має сформуватися оптимальна мережа дитячих садків, загальноосвітніх шкіл з українською мовою навчання. І навіть якщо школи, яким сьогодні надано статус україномовних, на той час стануть такими фактично, то й тоді співвідношення буде на користь російських шкіл. Про який же «вопиюще антидемократический характер» волає товариш Ричагов?!

За цією ж урядовою постановою Міністерство освіти України зобов'язане поступово перевести на українську мову вищі й середні спеціальні заклади і в 1996 році в основному завершити цю роботу в університетах, педагогічних і сільськогосподарських вузах, інститутах культури й мистецтва.

Товариш Ричагов скаржиться: **«...Устанавливается правило сдачи вступительных экзаменов только на «державном» языке, что автоматически лишит возможности стать студентами многие тысячи выпускников городских школ».** Годі й казати, що таку «пропаганду» розраховано на марновірних. А насправді в Одесі картина така: з української мови та літератури в університеті складали вступні іспити лише 13,9 відсотка абітурієнтів, у технологічному інституті харчової промисловості — 20,2, народного господарства — 10,5. В інших вищих навчальних закладах цей показник коливається між 0,27 і 5,2 відсотка. Така статистика засвідчує те, що ніякого силування в цій справі немає, а скоріше навпаки — треба говорити про недостатнє виконання урядових постанов.

Російською мовою в університеті викладають 75 відсотків навчального часу, у політехнічному — 80,6, у Морській академії інженерів морського флоту, інституті низьких температур і енергетики — тільки російською. В Одесі немає жодного україномовного вузу за змістом і формами роботи. Чи потрібні ще якісь аргументи!

Наші опоненти часто посилаються на Декларацію прав людини. Але складається враження, що мало хто з них читав цей документ. До речі, в Декларації й слова не сказано про те, що батьки мають визначати, якою мовою вчитися їхній дитині. У тій же Декларації наголошено, що кожна людина має обов'язки перед суспільством і під час здійснення власних прав і свобод повинна дотримуватися демократичних законів держави, в якій живе. В статуті республіканського товариства російської культури «Русь» є пункт, в якому сказано: **одним з важливих завдань цієї організації є сприяння відродженню української культури.** Отже, і розвитку української мови, що згідно з законом України визначено як державну. Та, судячи з листа Г.Ричагова, Одеське відділення товариства тим себе не обтяжуватиме.

Міністерство освіти України завжди готове прислухатися до критики, але до справедливої, аргументованої, конструктивної.

— Досі певна частина росіян ніяк не може змиритися, що Україна стала незалежною державою, що Росія тепер — близьке зарубіжжя, — каже перший заступник міністра освіти України Анатолій Погрібний.

— Цей психологічний нюанс не дає їм можливості тверезо оцінити реалії. Ніхто не забороняє вивчення російської мови в школах, але неодмінної обов'язковості в цьому не може бути. Вибір мов інших народів для вивчення здійснюватиметься цілком вільно, за бажанням шкільних рад і з урахуванням думки батьків та самих учнів.

Саме відсутність обов'язковості чомусь декого дуже ображає. Тим часом до цього розряду не входять такі світові мови, як англійська, французька, німецька, а також іспанська, італійська, китайська та інші, багато з яких у нас досі практично не вивчають. Крім того, треба спонукати школи і вузи сміливіше впроваджувати до навчальних програм вивчення мов сусідніх держав, особливо в прикордонних регіонах та в місцях проживання етнічних груп. Ми повинні створити такі умови, продовжував А.Погрібний, щоб в Україні, обіч знання української мови як державної розвивалося багатомов'я. Тоді проблем з вивченням української мови не буде і ми зможемо сказати, що наша мета — освіта і цивілізація.

Ярослав МИНКО, журналіст.

ГОЛОС України
ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
Газета виходить з 1 січня 1991 року

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о.заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО (заст. головного редактора), А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.

♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Загальний тираж 846.430.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311120.

1, 4, 5 і 8 сторінки набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».